

Remissvar från Sundsvalls kommun på betänkandet Träffsäkert (SOU 2021:101)

Det är inte helt enkelt att sätta sig in i hur förslagen kommer att falla ut. De olika förslagen låter mycket bra, men är svåra att bedöma utifrån vilka konsekvenser de kommer att ge i praktiken. Vi vill dock dela med oss av våra tankar och vår inställning till de förslag som betänkandet innehåller.

Bostadsbidraget

Att grunda bostadsbidraget på månatliga inkomstuppgifter bör öka träffsäkerheten för att bidragssumman blir rätt och tillkommer personen i rätt tid. Det uppfattas som positivt om det kan bidra till att minska skuldsättningen som kan uppstå på grund av att den enskilde får ett preliminärt bostadsbidrag baserat på inkomstuppgifter som senare visar sig inte stämma.

Om en person vänder sig till socialtjänstens enhet för ekonomiskt bistånd och har en skuld till Försäkringskassan så tas ingen hänsyn till det. Om de har en kvittning på nuvarande bostadsbidrag, dvs att Försäkringskassan drar pengar från befintligt beviljat bostadsbidrag för att kompensera en skuld, så medräknas hela den beviljade summan vid beräkning av ansökan om ekonomiskt bistånd. I annat fall skulle försörjningsstöd användas för att kompensera en statlig skuld under en tid då den enskilde var självförsörjande. Detta medför dock att den enskilde vid skuldsättning och återbetalning till Försäkringskassan tvingas leva på mindre pengar jämfört med vad försörjningsstödet ska tillgodose.

De föreslagna förändringarna kan medföra ett behov av en större del ekonomiskt bistånd vilket i sin tur innebär risk för ökade kostnader för kommunen. Den som söker ekonomiskt bistånd behöver uttömma alla andra möjligheter till försörjning vilken innebär att bostadsbidraget behöver sökas före rätten till bistånd inträder. Om bostadsbidraget beräknas utifrån tidigare månader då personen var självförsörjande så kan det innebära att bostadsbidraget blir lägre initialt vilket i sin tur medför att försörjningsstödet blir lite högre. I relation till antalet hushåll med försörjningsstöd bör dock den andelen vara ganska liten.

Underhållsstödet

Förslaget bör innebära att det blir mer rättvist mellan föräldrarna och att det gynnar barnet. Att utgå från Föräldrabalkens bestämmelser avseende fördelning av det ekonomiska ansvaret mellan föräldrar ger en bättre förutsättning för att kunna minska behovet hos en förälder med låg inkomst att söka försörjningsstöd vid exempelvis separation. Förslaget har goda förutsättningar att faktiskt leda till en mer jämlik fördelning mellan föräldrar och förhoppningsvis även en gemensam ekonomisk planering. Det är dock troligt att det ändå kan komma att innebära fortsatta svårigheter i handläggning av ekonomiskt bistånd där en förälder inte fullgör sitt betalningsansvar, men vår förhoppning är att dessa situationer minskar i antal med de nya förslagen.

Övergripande

Det finns en viss oro över att det inte kommer att finnas förutsättningar för att klara av en förväntad ökad administrativ börda i samband med de nya förslagen. Detta skulle i så fall kunna medföra en väntan på besked efter att ansökan gjorts vilket i sin tur också påverkar kommunens verksamhet om ekonomiskt bistånd behöver ges mot återbetalning.

.....

Annika Backström

Stabschef

Individ- och arbetsmarknadsförvaltningen

Annika Backström
Stabschef

Datum
2022-06-02

Dnr
IAN-2022-00122-2

Remissvar på betänkandet Träffsäkert SOU 2021:101

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

att godkänna förvaltningens remissvar och anta det som sitt eget, samt

att avge remissvaret som yttrande till Socialdepartementet.

Ärendet

Sundsvalls kommun är utsedd som en av remissinstanserna för betänkandet Träffsäkert (SOU 2021:101) som behandlar förslag om förändringar avseende bostadsbidraget, underhållsstödet samt förslag om införande av ett nytt bostads- och familjestöd (Bofast) och statlig underhållsreglering.

Betänkandet föreslår att den bidragsgrundande inkomsten i bostadsbidraget och den betalningsgrundande inkomsten i underhållsstödet ska baseras på aktuella kända inkomstuppgifter i stället för, som idag, på en uppskattning av årsinkomsten eller, gällande underhållsstödet, på uppgifter som härrör från två år tillbaka. Beslut om bostadsbidrag leder idag inte sällan till att hushåll blir tvungna att betala tillbaka bidrag som de tidigare fått. Skulder på grund av bostadsbidrag är därför de sammanlagt största skulderna som enskilda har till Försäkringskassan. Och för en del personer som, när det avser underhållsstöd, bedömts ha en viss betalningsförmåga kan den ekonomiska situationen idag se helt annorlunda ut än för två år sedan. I betänkandet framförs att användning av aktuella inkomstuppgifter i båda dessa fall kan minska skuldsättningen och öka träffsäkerheten i beslutsfattandet.

Betänkandet föreslår vidare att en statlig underhållsreglering ska ersätta underhållsstödet. Utgångspunkten är att alla föräldrar ska bidra till sitt barns försörjning efter sin ekonomiska förmåga och att föräldrarna ska dela på det ekonomiska ansvaret för barnet på ett jämlikt sätt. Systemet med statlig underhållsreglering syftar enbart till att se till att föräldrar reglerar underhållet för gemensamma barn på ett jämlikt sätt. I de fall föräldrar inte kan komma överens på egen hand eller om de saknar ekonomiska resurser ska bidrag lämnas på annat sätt, inom ramen för bidragen till barnfamiljer. Föräldrarnas betalningsförmåga ska dock utredas och beslutas genom statlig underhållsreglering. Denna baseras på samma principer som föräldrabalkens bestämmelser i 7 kap 1 § FB, dvs man ska utgå ifrån föräldrarnas samlade ekono-

2022-06-02

miska förmåga. Om föräldrarna, trots stöd från kommuner och Försäkringskassan, inte når en överenskommelse ska Försäkringskassan även fortsättningsvis betala ut ett belopp till boföräldern. Detta belopp beräknas utifrån samma principer som FB föreskriver och kommer sedan att krävas in från den frånlevande föräldern av Försäkringskassan. Underhållsreglering bestäms för sex månader i taget.

Bakgrund

Regeringen beslutade i augusti 2018 om att en utredning skulle tillsättas för att se över reglerna för bostadsbidrag och underhållsstöd. Syftet med utredningen var att öka träffsäkerheten och minska skuldsättningen. I februari 2020 beslutade regeringen vidare att utredningen även skulle omfatta hur särskilda skäl för att fortsätta lämna underhållsstöd kunde förtydligas och tillämpa.

I december 2021 överlämnade utredningen betänkandet Träffsäkert (SOU 2021:101) till Socialdepartementet.

Förvaltningens överväganden

Förvaltningen bedömer att det är svårt att sätta sig in i hur dessa förslag kommer att falla ut och hur det i praktiken kommer att bli för de som berörs av eventuella förändringar. Vi ser dock främst positivt på de förslag som förs fram och ser fördelar både med förslaget om beräkning av bidrag samt det nya förslaget om statlig underhållsreglering. Vi ansluter till utredningens bedömning att dessa förslag kan minska skuldsättning och verka positivt för ett jämlikt föräldraansvar.

Beslutet skickas till

Socialdepartementet.

Denise Wallén
Förvaltningsdirektör

Annika Backström
Stabschef

Remissvar från Sundsvalls kommun på betänkandet Träffsäkert (SOU 2021:101)

Det är inte helt enkelt att sätta sig in i hur förslagen kommer att falla ut. De olika förslagen låter mycket bra, men är svåra att bedöma utifrån vilka konsekvenser de kommer att ge i praktiken. Vi vill dock dela med oss av våra tankar och vår inställning till de förslag som betänkandet innehåller.

Bostadsbidraget

Att grunda bostadsbidraget på månatliga inkomstuppgifter bör öka träffsäkerheten för att bidragssumman blir rätt och tillkommer personen i rätt tid. Det uppfattas som positivt om det kan bidra till att minska skuldsättningen som kan uppstå på grund av att den enskilde får ett preliminärt bostadsbidrag baserat på inkomstuppgifter som senare visar sig inte stämma.

Om en person vänder sig till socialtjänstens enhet för ekonomiskt bistånd och har en skuld till Försäkringskassan så tas ingen hänsyn till det. Om de har en kvittning på nuvarande bostadsbidrag, dvs att Försäkringskassan drar pengar från befintligt beviljat bostadsbidrag för att kompensera en skuld, så medräknas hela den beviljade summan vid beräkning av ansökan om ekonomiskt bistånd. I annat fall skulle försörjningsstöd användas för att kompensera en statlig skuld under en tid då den enskilde var självförsörjande. Detta medför dock att den enskilde vid skuldsättning och återbetalning till Försäkringskassan tvingas leva på mindre pengar jämfört med vad försörjningsstödet ska tillgodose.

De föreslagna förändringarna kan medföra ett behov av en större del ekonomiskt bistånd vilket i sin tur innebär risk för ökade kostnader för kommunen. Den som söker ekonomiskt bistånd behöver uttömma alla andra möjligheter till försörjning vilken innebär att bostadsbidraget behöver sökas före rätten till bistånd inträder. Om bostadsbidraget beräknas utifrån tidigare månader då personen var självförsörjande så kan det innebära att bostadsbidraget blir lägre initialt vilket i sin tur medför att försörjningsstödet blir lite högre. I relation till antalet hushåll med försörjningsstöd bör dock den andelen vara ganska liten.

Underhållsstödet

Förslaget bör innebära att det blir mer rättvist mellan föräldrarna och att det gynnar barnet. Att utgå från Föräldrabalkens bestämmelser avseende fördelning av det ekonomiska ansvaret mellan föräldrar ger en bättre förutsättning för att kunna minska behovet hos en förälder med låg inkomst att söka försörjningsstöd vid exempelvis separation. Förslaget har goda förutsättningar att faktiskt leda till en mer jämlik fördelning mellan föräldrar och förhoppningsvis även en gemensam ekonomisk planering. Det är dock troligt att det ändå kan komma att innebära fortsatta svårigheter i handläggning av ekonomiskt bistånd där en förälder inte fullgör sitt betalningsansvar, men vår förhoppning är att dessa situationer minskar i antal med de nya förslagen.

Övergripande

Det finns en viss oro över att det inte kommer att finnas förutsättningar för att klara av en förväntad ökad administrativ börda i samband med de nya förslagen. Detta skulle i så fall kunna medföra en väntan på besked efter att ansökan gjorts vilket i sin tur också påverkar kommunens verksamhet om ekonomiskt bistånd behöver ges mot återbetalning.

.....

Annika Backström

Stabschef

Individ- och arbetsmarknadsförvaltningen

§ 136 Remissvar på Socialdepartementets betänkande Träffsäkert (SOU 2021:101)

(IAN-2022-00122)

Beslut

Nämnden beslutar

att godkänna förvaltningens remissvar och anta det som sitt eget, samt

att avge remissvaret som yttrande till Socialdepartementet.

Ärendet

Sundsvalls kommun är utsedd som en av remissinstanserna för Socialdepartementets betänkande Träffsäkert (SOU 2021:101) som behandlar förslag om förändringar avseende bostadsbidraget, underhållsstödet samt förslag om införande av ett nytt bostads- och familjestöd (Bofast) och statlig underhållsreglering.

Betänkandet föreslår att den bidragsgrundande inkomsten i bostadsbidraget och den betalningsgrundande inkomsten i underhållsstödet ska baseras på aktuella kända inkomstuppgifter i stället för, som idag, på en uppskattning av årsinkomsten eller, gällande underhållsstödet, på uppgifter som härrör från två år tillbaka. Beslut om bostadsbidrag leder idag inte sällan till att hushåll blir tvungna att betala tillbaka bidrag som de tidigare fått. Skulder på grund av bostadsbidrag är därför de sammanlagt största skulderna som enskilda har till Försäkringskassan. Och för en del personer som, när det avser underhållsstöd, bedömts ha en viss betalningsförmåga kan den ekonomiska situationen idag se helt annorlunda ut än för två år sedan. I betänkandet framförs att användning av aktuella inkomstuppgifter i båda dessa fall kan minska skuldsättningen och öka träffsäkerheten i beslutsfattandet.

Betänkandet föreslår vidare att en statlig underhållsreglering ska ersätta underhållsstödet. Utgångspunkten är att alla föräldrar ska bidra till sitt barns försörjning efter sin ekonomiska förmåga och att föräldrarna ska dela på det ekonomiska ansvaret för barnet på ett jämlikt sätt. Systemet med statlig underhållsreglering syftar enbart till att se till att föräldrar reglerar underhållet för gemensamma barn på ett jämlikt sätt. I de fall föräldrar inte kan komma överens på egen hand eller om de saknar ekonomiska resurser ska bidrag lämnas på annat sätt, inom ramen för bidragen till barnfamiljer. Föräldrarnas

betalningsförmåga ska dock utredas och beslutas genom statlig underhållsreglering. Denna baseras på samma principer som föräldrabalkens bestämmelser i 7 kap 1 § FB, dvs man ska utgå ifrån föräldrarnas samlade ekonomiska förmåga. Om föräldrarna, trots stöd från kommuner och Försäkringskassan, inte når en överenskommelse ska Försäkringskassan även fortsättningsvis betala ut ett belopp till boföräldern. Detta belopp beräknas utifrån samma principer som FB föreskriver och kommer sedan att krävas in från den frånlevande föräldern av Försäkringskassan. Underhållsreglering bestäms för sex månader i taget.

Förvaltningens överväganden

Förvaltningen bedömer att det är svårt att sätta sig in i hur dessa förslag kommer att falla ut och hur det i praktiken kommer att bli för de som berörs av eventuella förändringar. Vi ser dock främst positivt på de förslag som förs fram och ser fördelar både med förslaget om beräkning av bidrag samt det nya förslaget om statlig underhållsreglering. Vi ansluter till utredningens bedömning att dessa förslag kan minska skuldsättning och verka positivt för ett jämlikt föräldraansvar.

Överläggning

Annika Backström, stabschef, redovisar ärendet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse med bilagor, 2022-06-02.
